

Sygn. akt IV CSK 516/07

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 marca 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski (przewodniczący)

SSN Krzysztof Pietrzykowski (sprawozdawca)

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa C.(...) SA w S.

przeciwko Gminie Miasta G.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 14 marca 2008 r.,

skargi kasacyjnej strony powodowej

od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 31 maja 2007 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1. oddala skargę kasacyjną;**
- 2. zasądza od strony powodowej na rzecz strony pozwanej kwotę 3.600 (trzy tysiące sześćset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

C.(...) S.A. w S. wniosła przeciwko Przedsiębiorstwu Wodociągów i Kanalizacji Spółce z o.o. w G. oraz Gminie Miasta G. powództwo o zasądzenie od pozwanych solidarnie kwoty 1.384.391,36 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 16 sierpnia 2005 r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu pozwu wskazała w szczególności, że dochodzona kwota stanowi odszkodowanie z tytułu niewykonania przez pozwanych zobowiązania ustawowego wynikającego z przepisu art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. Nr 72, poz. 747 ze zm.; jedn. tekst z 2006 r. Nr 123, poz. 858 ze zm.), który, zdaniem powódki, nakłada na pozwanych obowiązek odpłatnego przejęcia od niej wybudowanych przez nią ze środków własnych, a eksploatowanych obecnie przez pozwanych urządzeń wodno-kanalizacyjnych. Dnia 5 stycznia 2006 r. powódka zmodyfikowała powództwo w ten sposób, że zażądała zasądzenia od pozwanego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Spółki z o.o. w G. kwoty 467.924,79 zł wraz odsetkami w wysokości ustawowej od dnia 6 sierpnia 2005 r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, cofając w stosunku do tego pozwanego w pozostałej części powództwo i zrzekając się roszczenia, oraz zasądzenia od pozwanej Gminy Miasta G. kwoty 916.465,57 zł wraz z odsetkami w wysokości ustawowej od dnia 6 sierpnia 2005 r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, cofając w stosunku do tej pozwanej w pozostałej części powództwo i zrzekając się roszczenia. Dnia 28 marca 2006 r. powódka i pozwane Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o. w G. zawarły ugodę sądową, zgodnie z którą powódka przeniosła na pozwane Przedsiębiorstwo własność sieci wodociągowej przy ul. L. w G. oraz sieci kanalizacji sanitarnej przy tej samej ulicy, a pozwany zobowiązał się zapłacić powódce za te sieci kwotę 270.000 zł powiększoną o należny podatek VAT. W związku z zawartą ugodą Sąd Okręgowy w G. postanowieniem z dnia 28 marca 2006 r. umorzył postępowanie w stosunku do pozwanego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Komunikacji Spółce z o.o. w G.

Wyrokiem z dnia 13 czerwca 2006 r. Sąd Okręgowy w G. oddalił powództwo. Sąd Okręgowy ustalił, że powódka C.(...) S.A. w S. była inwestorem budowy osiedla „C.(...)” w G. przy ulicy P. i L., obok ulicy W.. Inwestycja została zrealizowana na podstawie

ostatecznych decyzji o zatwierdzeniu projektu budowlanego i udzieleniu pozwolenia na budowę wydanych przez Prezydenta Miasta G. dnia 29 sierpnia 2000 r. i dnia 21 grudnia 2000 r. oraz zgodnie z decyzją o ustaleniu warunków zabudowy i zagospodarowania z dnia 31 grudnia 1999 r. W trakcie realizacji inwestycji powódka wybudowała, na podstawie uzgodnień poczynionych z Urzędem Miasta G. i Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji Spółką z o.o. w G., ze środków własnych, urządzenia kanalizacyjne i wodociągowe w postaci sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej i kanalizacji deszczowej w ulicy L. oraz kanału deszczowego pod ulicą W. Łączny koszt wyniósł 1.384.391,36 zł. Wykonana przez powódkę sieć kanalizacyjna i wodociągowa w ulicy L. została przyłączona do zbiorczego systemu wodociągowego i kanalizacyjnego eksploatowanego przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółkę z o.o. w G.

W ocenie Sądu Okręgowego, żądanie powódki nie zasługuje na uwzględnienie. Powołany przez powódkę art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków jest, zdaniem Sądu, przepisem przejściowym, został bowiem umieszczony w rozdziale 7 ustawy zatytułowanym „zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe”, a jego celem jest uzyskanie odpowiedniej zapłaty przez osoby, które wybudowały infrastrukturę wodociągowo-kanalizacyjną w czasie, gdy na przedsiębiorstwach wodociągowo-kanalizacyjnych nie ciążył jeszcze wprowadzony przez art. 15 ust. 1 powołanej ustawy obowiązek zapewnienia budowy urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych. Tymczasem inwestycja powódki została wprawdzie rozpoczęta przed wejściem w życie ustawy, tj. przed dniem 14 stycznia 2002 r., jednak zakończyła się i została opłacona już po tym dniu. Sąd Okręgowy wskazał również, że wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2003 r., II CK 40/2002, na który powódka się powołuje, został przez nią opacznie zrozumiany. Z uzasadnienia tego wyroku wynika, iż dotyczy on urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych wybudowanych i opłaconych przed wejściem w życie tej ustawy.

Zdaniem Sądu Okręgowego, Gmina Miasta G. nie poczyniła wobec powódki żadnych zobowiązań umownych w kwestii zapłaty za wybudowane obiekty. Powoływane w pozwie decyzje Prezydenta Miasta G. są aktami prawa administracyjnego wydanymi na wniosek inwestora na podstawie ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym oraz prawa budowlanego. Nie zawierają one zobowiązania, które rodziłoby po stronie powodowej przesłanki do wysuwania roszczeń wobec Gminy, a dotyczą jedynie

obowiązku wykonania zamierzonych robót zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi i normami technicznymi. Sąd Okręgowy podzielił również argumentację pozwanej, iż będące przedmiotem sporu urządzenia kanalizacji deszczowej powódka wybudowała na potrzeby własnej inwestycji. Nie budziło bowiem wątpliwości Sądu, iż potrzeba ich budowy wynikała w związku z budową drogi, obsługującej osiedle „C.(...)” i wiązała się z koniecznością odprowadzania wód opadowych i roztopowych z utwardzonej powierzchni drogi. Koszt budowy rzeczonyj kanalizacji wszedł więc do ogólnych kosztów budowy tego osiedla i jako taki został wliczony przez powódkę w cenę sprzedaży poszczególnych lokali mieszkalnych i użytkowych wybudowanych w ramach osiedla. Przemawia za tym między innymi fakt, że inwestycja powódki została rozpoczęta jeszcze przed wejściem w życie przepisów ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, w związku z czym powódka, dokonując kalkulacji kosztów budowy, nie brała pod uwagę potencjalnego prawa domagania się od Gminy odpłatnego przejęcia urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych wykonanych w ramach tej inwestycji.

Powódka wniosła apelację od wyroku Sądu Okręgowego, zaskarżając go w całości oraz zarzucając naruszenie art. 31 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę przez błędną wykładnię, a z ostrożności procesowej również niezastosowanie przez Sąd art. 405 k.c.

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 31 maja 2007 r. oddalił apelację i zasądził od powódki na rzecz pozwanej Gminy Miasta G. kwotę 5.400 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego. W uzasadnieniu podkreślił, że Gmina Miasta G. nie ma legitymacji materialnoprawnej do występowania w niniejszym sporze po stronie pozwanej. Z akt sprawy wynika bowiem, że pozwana Gmina Miasta G., na podstawie przepisów art. 64-74 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (jedn. tekst: Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.), utworzyła wraz z innymi gminami ościennymi Komunalny Związek Gmin „D.(...)”. Zgodnie z § 3 pkt 1 Statutu Związku Gmin, powierzono Związkowi zadania w zakresie dotyczącym m. in. wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji oraz usuwania i oczyszczania ścieków. Od chwili zarejestrowania związku, tj. od dnia 22 listopada 1991 r., wykonywanie tych zadań publicznych przeszło, zgodnie z art. 3 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków z Gminy G. na Związek Komunalny. Kanalizacja deszczowa, będąca przedmiotem sporu pomiędzy stronami, mieści się w zadaniu „oczyszczania ścieków” przewidzianym w statucie,

bowiem pojęcie ścieków przewidziane w ustawie o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków obejmuje również wody opadowe (art. 2 pkt 8 lit. c). Związek Komunalny ma, zgodnie z art. 65 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym, osobowość prawną, która zapewnia mu samodzielność w wykonywaniu zadań określonych w statucie związku. W zakresie powierzonych Związkowi zadań wszelkie prawa i obowiązki wykonują właściwe organy związku międzygminnego (art. 3 ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę). W statucie nie wskazano Gminy jako podmiotu, który wykonuje prawa i obowiązki w rzeczonym zakresie. Natomiast powierzenie firmie „S.(...)” Sp. z o.o. eksploatacji urządzeń kanalizacji deszczowej znajduje podstawę w § 4 ust. 1 pkt 2 oraz w § 15 ust. 1 statutu. Odniesienie się zatem do zarzutów apelacji, wobec stwierdzenia braku legitymacji materialnoprawnej pozwanej Gminy, stało się zbyteczne. Ustalenie braku takiej legitymacji w niniejszym sporze jest wystarczającą podstawą oddalenia powództwa i zaskarżone orzeczenie już tylko z tej przyczyny nie mogło być uznane za wadliwe.

Powódka w skardze kasacyjnej zaskarżyła wyrok Sądu Apelacyjnego w całości, zarzucając naruszenie prawa materialnego, mianowicie art. 3 ust. 1 i 2 w związku z art. 2 pkt 1 w związku z art. 31 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków przez niewłaściwe zastosowanie, art. 471 k.c. w związku z art. 31 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków przez niezastosowanie w sprawie i art. 405 k.c. przez niezastosowanie w sprawie jako alternatywnej podstawy roszczenia, a także naruszenie przepisów postępowania, mianowicie art. 233 § 1 k.p.c. przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługuje na uwzględnienie.

Zarzuty podniesione w skardze kasacyjnej w istocie stanowią polemikę ze stanowiskiem zajęтым w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego w kwestii braku legitymacji biernej po stronie pozwanej Gminy Miasta G. Zgłoszenie zaś zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. jest w skardze kasacyjnej niedopuszczalne w związku ze sformułowaniem art. 398³ § 3 k.p.c., stosownie do którego podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów.

Brak jest podstaw do twierdzenia, że Sąd Apelacyjny niewłaściwie zastosował w sprawie art. 3 ust. 1 i 2 w związku z art. 2 pkt 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Zgodnie z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 8

marca 1990 r. o samorządzie gminnym (jedn. tekst: Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.), gminy mogą tworzyć związki międzygminne w celu wspólnego wykonywania zadań publicznych. Wprawdzie zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków jest zadaniem własnym gminy (art. 3 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków). Jednakże w razie wspólnego wykonywania przez gminy wymienionego zadania, określone w ustawie prawa i obowiązki organów gminy wykonują odpowiednio właściwe organy związku międzygminnego lub gminy wskazanej w porozumieniu międzygminnym (art. 3 ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków). Z dniem ogłoszenia statutu związku międzygminnego, prawa i obowiązki gmin uczestniczących w tym związku, związane z wykonywaniem zadań przekazanych związkowi, przechodzą na związek (art. 64 ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym). Sąd Apelacyjny ustalił, że zgodnie z § 3 pkt 1 Statutu Związku Gmin, w którym uczestniczy Gmina Miasta G., powierzono Związkowi zadania w zakresie dotyczącym m. in. wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji oraz usuwania i oczyszczania ścieków. W tej sytuacji Sąd Apelacyjny zasadnie przyjął, że w niniejszej sprawie znajdują zastosowanie wymienione przepisy ustawy o samorządzie gminnym i ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

Zarzuty naruszenia art. 31 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków przez niewłaściwe zastosowanie, art. 471 k.c. w związku z art. 31 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków oraz art. 405 k.c. są bezprzedmiotowe wobec przyjęcia przez Sąd Apelacyjny, że Gmina Miasta G. nie ma legitymacji biernej w niniejszej sprawie.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. orzekł jak w sentencji.